

Крушеницький Андрій Васильович,
*завідувач кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету №1
Донецького державного університету
внутрішніх справ, доктор філософії*

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

В умовах правового режиму воєнного стану сучасний етап розвитку нашої держави можна характеризувати як період, що характеризується складними суспільно-політичними та економічними умовами. Безумовно пріоритетним напрямком державної політики є забезпечення захисту життєво-важливих інтересів держави за рахунок якісної підготовки персоналу для всіх сфер життєдіяльності країни. Оскільки важливу роль у системі національної безпеки України відіграють правоохоронні органи, інноваційні процеси у державі, у свою чергу, вимагають й певних інновацій у системі підготовки висококваліфікованих кадрів та роблять необхідним пошук нових шляхів підвищення якості підготовки фахівців усіх галузей правоохоронної діяльності [1, с. 67].

Одним із пріоритетних напрямів реформування правоохоронної діяльності є саме професійна підготовка кадрів для підрозділів поліції. І це не дивно, оскільки від якісної підготовки майбутніх поліцейських залежить те, як вони на практиці будуть реалізовувати завдання, поставлені перед поліцією. Вкрай актуальним набуває це питання, коли підготовка майбутнього правоохоронця здійснюється саме в умовах війни. А тому, на нашу думку, особливого значення у цьому питанні набуває вивчення та запровадження зарубіжного досвіду підготовки поліцейських.

Видається, що міжнародний досвід у питаннях організації та підготовки висококваліфікованих поліцейських із максимальним збереженням національних особливостей, що вирізняє її з-поміж інших країн, може стати дуже корисним для України [2, с. 124].

Аналіз останніх досліджень та наукових публікацій показав, що питання підготовки професійних кадрів для Національної поліції України постійно перебувають у центрі уваги багатьох науковців.

Звісно серед науковців не має єдиного погляду щодо побудови ефективної та якісної системи підготовки професійних кадрів для поліції. Однак, більшість має й спільну думку, яка полягає у тому, що використання та запровадження зарубіжного досвіду підготовки кадрів для Національної поліції України є вкрай необхідним та корисним.

Загалом розглядаючи міжнародну практику відбору та підготовки кадрів для поліції, можна відзначити, що їх побудова залежить від багатьох чинників. Великий вплив на їх формування та розвиток мали історичні традиції законодавства та правоохоронної діяльності, особливості соціально-економічного та культурного розвитку кожної країни, загальна культура і правосвідомість населення, рівень взаємодії з державними органами та інститутами громадянського суспільства, особливості побудови національних поліцейських систем, матеріальне забезпечення поліції та інші важливі чинники. Своєрідну функцію у підготовці поліцейських кадрів країн ЄС та США виконує авторитетність професії працівника поліції, що досягається високим рівнем соціального та матеріального-технічного забезпечення та створення позитивного іміджу поліцейських [3, с. 93].

У всякому випадку, в незалежності від історичних особливостей розвитку кожної з держави, в процесі підготовки кадрів, поліцейськими навчальними закладами європейських держав приділяється велика увага:

- розвитку комунікативних якостей, навичок і умінь, техніці спілкування;
- вміння ведення розмови та переконання;
- взаємодії з представниками національних і сексуальних меншин, а також із психічно неврівноваженими людьми;
- розв'язання сімейних суперечок;

- техніці переговорів, підготовці, організації та проведення зборів (презентацій);
- зв'язку із громадськістю;
- відносинам із представниками влади, преси, радіо і телебачення тощо [4, с. 79].

Підготовка поліцейських у закордонних країнах базується на таких принципах:

- орієнтація навчання на конкретний досвід. Побудова процесу підготовки має включати конкретні ситуації професійної діяльності. Це перш за все сприятиме ефективному формуванню умінь та навичок, набуттю досвіду дій в конкретних умовах, виробленню стратегії поведінки та пошуку рішень в нових ситуаціях;

- орієнтація процесу навчання на концептуалізацію. Побудова процесу навчання повинна бути конкретною та послідовною, сприяти розвитку логічного мислення та стимулювати творчі здібності до генерації нових ідей та концепцій;

- орієнтація на активне експериментування. Навчання має стимулювати активність курсантів та слухачів, сприяти самостійному пошуку рішень та дій в нестандартних умовах;

- індивідуальний підхід до курсантів та слухачів, врахування рівня їх знань та розвитку моральних та волевих якостей, особливостей сприйняття, мислення, пам'яті, уваги та реакцій з метою більш ефективного навчання;

- розвиток фізичних якостей у курсантів та слухачів задля підготовки до дій у складних умовах та нетипових ситуаціях діяльності [5, с. 70].

Серед безспірних здобутків поліцейської освіти в розвинених країнах є її висока технічна оснащеність, прикладність навчального процесу і наукових досліджень, навчання конкретної роботи, вироблення навичок і вмінь [6, с. 7].

Враховуючи вищевикладене, слід дійти висновку, що загальна проблематика підготовки поліцейських, у т.ч. в умовах воєнного стану вимагає комплексного підходу, який охоплює фізичні, психологічні, тактичні, комунікативні та юридичні аспекти. Тільки інтегрований підхід може

забезпечити оптимальну готовність поліцейських до викликів, які виникають в умовах воєнного конфлікту [7, с. 214]. Система підготовки майбутніх поліцейських у закордонних країнах орієнтована перш за все на практичну складову освітнього процесу, що на нашу думку є запорукою та гарантією побудови дійсно професійних кадрів в системі Національної поліції України [8, с. 212-213].

Список використаних джерел:

1. Йосипів Ю.Р. Реформування відомчої освіти міністерства внутрішніх справ України. *Актуальні проблеми професійної підготовки поліцейського: матеріали кругл. столу*, м. Одеса, 26 жовтня 2016 р. Одеса : ОДУВС, 2016. С. 67-70.
2. В. Клименко. Зарубіжний досвід організації підготовки поліцейських та його імплементація в Україні. *НАУКА І ПРАВООХОРОНА*, 2016, № 4(34), С. 29-36. URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2016_4.pdf (дата звернення: 28.03.2021).
3. О. Шевчук, Р. Томма. Досвід підготовки поліцейських кадрів у зарубіжних країнах. *Південноукраїнський правничий часопис*, 2018, № 4. С. 92-95. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/4/part_2/4-2_2018.pdf#page=92 (дата звернення: 28.03.2021).
4. В. Бесчастний. Система підготовки працівників міліції (поліції) в зарубіжних країнах. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності – №1, 2011, С. 79 http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pppd/2011_1/13Bescha.Pdf (дата звернення: 28.03.2021).
5. В. Колісніченко, М. Боровик. Досвід професійної підготовки майбутніх працівників поліції країн західної Європи. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*, Харків, 2020. С. 70-72. URL:http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9376/Dosvid%20profesiinoi%20pidhotovky%20maibutnikh%20pratsivnykiv%20politsii%20krain%20Zakhidnoi%20Yevropy_Kolisnichenko_Borovyk_2020.pdf?sequence=1 (дата звернення: 28.03.2021).

6. Матюхіна Н.П. Сучасний погляд на управління правоохоронними органами Сполучених Штатів Америки // Право і безпека. - 2005. - Т. 4 - №5. С. 7 - 9
7. Слабких З.А., Кравченко Д.К., Плахотний А.П. Проблематика підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. Актуальні питання розвитку галузей науки: *матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (01.12.2023; Чернігів, Україна) с. 211–214.
8. Крушеницький А.В. До питання міжнародного досвіду підготовки поліцейських та його запровадження в Україні. Донецький юридичний інститут МВС України: освітні традиції, перевірені часом: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 28 квітня 2021 року). Донецький юридичний інститут МВС України. К.: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2021. с. 210-213.